

Studium tělesové OPL.

Proč je pro KOPL. účelnější používání kulometů lehkých (vz. 26), nežli kulometů těžkých (vz. 24).

I. Úvod.

V tomto pojednání hodlám stručně probrat taktické použití tělesové OPL. za různých údobí bitvy, jakož i za operací, které bitvu předcházejí, t. j. při přesunech a za ubytování. Omezím se jen na ty operace a údobí bitvy, kdy se OPL. uplatní nejvíce.

O technickém provádění KOPL. pojednávat nebudu. Tato otázka je řešena platnými předpisy, anebo je teprve v stadiu řešení.

Chci dokázat zároveň, že při organizaci KOPL. je účelnější používat palebných jednotek, složených z lehkých kulometů než z kulometů těžkých. Cítuji některé články Cvičebních řádů P-I-2, P-II-1, jakož i Polního řádu G-V, abych usnadnil pochopení důvodů a své tvrzení náležitě odůvodnil.

II. Část všeobecná.

Horečné zbrojení o závod, zejména ve vzduchu, a úžasné výkony letectva nynější doby dokazují, že tato zbraň bude mít v příštích válkách jednu z hlavních úloh na bitevních polích.

Pěchota, jako nejdůležitější a nejpočetnější složka armády, bude vydána účinkům protivníkovy letectva měrou vrchovatou. Její obrana proti této nebezpečné, stále se zdokonalující zbrani musí být starostí všech odpovědných činitelů již v míru a musí být souběžně s vývojem leteckého nebezpečí zdokonalována. Kdyby tomu tak nebylo, jest jisté, že již na počátku války bude pěchota letectvem silnějšího protivníka zdecimována materiálně i morálně.

V bitvě bude obrana proti letectvu neustálou starostí každého velitele a za každých okolností.

Nejúčinnější záštitou, která bude moci být pěchotě poskytnuta, bude dojista zase letectvo, pak ostatní prostředky vyšších velitelství, zejména protiletadlové dělostřelectvo.

Budou tyto prostředky vždy a všude k dispozici? Budou moci vždy účinně zasáhnout? Zajisté, že ne. Bude množství případů a mnoho situací, kdy jednotky pěchoty budou odkázány jenom na vlastní prostředky OPL.

Prostředky OPL. vojskových těles jsou:

- a) obrana pasivní, t. j. využívání terénu, zastírání atd. (P-I-2, čl. 350). Obrany pasivní budou musít jednotky pěchoty používat vždy a všude;
- b) prostředky obrany aktivní jsou pušky, kulomety lehké, těžké a velké.*)

Vojsková tělesa musí být s to obsáhnout svými prostředky aktivní OPL. i veškeré své služby a trény.

Co se týká rozsahu účinnosti na vzdušné cíle, jsou naše lehké i těžké kulomety úplně rovnocenné (P-I-2, čl. 19, 20). Velké kulomety p. l. mají rozsah působnosti mnohem větší.

Někde se dosud vyžaduje důkladná znalost KOPL. jen od příslušníků kulometných rot. Pokládám to za velmi škodlivý omyl. Znalost KOPL. musí být všeobecná a výcvik v ní nesmí být považován za odborný. Každý voják musí ovládat zaměřovač p. l. a vše, co s ním souvisí, pravidla střelby, střelbu atd., právě tak dobře, jako pušku nebo využívání terénu.

Žádný velitel nesmí zapomenout zařídit OPL. a vydat pro ni přesný rozkaz.

Organisace OPL. bude vždy záviset na situaci, úkolu, terénu, roční (denní) době a na počasí.

Rozkaz pro OPL. obsahuje podle P-I-2, čl. 352, tyto údaje: situaci, úkol, palebné jednotky (skupení), jejich úkoly, palebná postavení, velení a časové provedení (ve dne i v noci), pasivní OPL., pozorování, styk a spojení (smluvená znamení a pojiťka).

Ze situace nutno odvodit pravděpodobnou činnost a směry náletů nepřátelského letectva.

Úkolem OPL. vojskových těles jest jejich obrana proti pozorování a útokům vzdušného nepřítele za přesunů (pochodů, železniční a automobilní dopravy), za ubytování a za bitvy.

Palebné jednotky, jejich počet, úkoly, palebná postavení, velení a časové provedení, to vše závisí na terénu. Terén dovolí buď provádění pasivní obrany a snížení počtu palebných jednotek na minimum, nebo je-li odkrytý a přehledný, vynucuje použití co největšího počtu jich.

Podobně jako terén, má vliv i roční (denní) doba a počasí. Roční doba zmenšuje nebo zvětšuje možnost pasivní obrany. Na př. v zimě, kdy je terén pokryt bílou sněhovou vrstvou a stromy nemají listů, nutno použít velkého počtu palebných jednotek. Počasí mnohdy znemožní akci nepřátelského letectva (dešť, sníh, mlha, silný vítr a p.).

Pozorování musí být zařízeno za každých okolností u všech jednotek až do čtvrtého sledu. Jaké je pozorování, styk a spojení, taková je též rychlost zásahu palebných jednotek anebo provedení pasivní obrany. Pozorování, styk a spojení organisujeme rovněž vždy podle již uvedených vlivů.

Velitelé pěších jednotek nesmějí nikdy zapomínat na KOPL. svého dělostřelectva přímé podpory.

*) VK nejsou organickými prostředky vojskových těles. (Pozn. red.)

III. Operace mimo bitvu.

1. Přesuny.

Každý druh přesunu vojska musí zůstat utajen, a proto dáváme přednost pasivním prostředkům OPL. (P-I-2, čl. 350).

Avšak každý rozkaz pro přesun musí obsahovat nařízení pro aktivní OPL.

Přesuny dělíme na pochody, dopravu po železnicích a dopravu auty.

A. Pochody.

Podle denní doby dělíme provádění pochodů na pochody noční a na pochody denní.

Noční pochody patří na přední místo, neboť budou v příštích válkách normální, pokud trvání noci vyhovuje pochodovému úkolu. Jsou sice vyčerpávající, svízelné, ale chrání péchotu do značné míry proti leteckému pozorování i útokům a umožňují překvapení nepřítele.

Vzhledem k stále stupňované činnosti letectva za noci nelze již tvrdit, že noční pochody jsou chráněny úplně tmou, a proto je nevyhnutelné vyřešit OPL. i pro noc.

Denní pochody budou jen výjimkami. Bude jich použito zejména tehdy, kdy bude nevyhnutelně nutno přemístit vojska ve dne, aby včas mohla zasáhnout na ohroženém místě. Situace nedovolí ani odkladu ani opatrnosti, ale vynutí si rázné a rychlé rozhodnutí a jednání.

Dále bude použito denních pochodů tehdy, jestliže na délku pochodu nestačila noc a nutno jej dokončit ráno.

V každém případě dáme za pochodu ve dne přednost pasivní OPL., jestliže terén a ostatní okolnosti to dovolí. Aktivní obrany — KOPL. — použijeme tehdy, předvídáme-li, že i při pasivní OPL. útok nepřátelského letectva je možný.

Velitel pochoduující jednotky musí uvážit všechny okolnosti, na kterých závisí organizace OPL. Mají vliv nejen na organizaci OPL., ale též na rychlost pochodu a na sestavu jednotky za pochodu.

Jisté je, že denní pochod nebude v příštích válkách snadnou akcí a bude musit být dobře připraven, pečlivě zajištěn, jak proti pozemnímu, tak proti vzdušnému nepříteli.

G-V v čl. 135 říká, že studium cest má za úkol zjistit možnost krýt se před nepřátelským pozorováním a v čl. 145 pak praví, že k oddechům zvolíme co možná krytá místa. Z obou těchto článků vyplývá, že osa pochodu musí být svědomitě prozkoumána a místa oddechu pečlivě zvolena.

Jaké jsou možnosti aktivní OPL. za pochodu?

Srovnajme vše, co říkají naše předpisy. P-II-1, čl. 61, praví: „Při zajištění pochodu třeba přidělit téměř vždy těžké kulomety jak předvoji, tak bočnímu voji. Výjimečně jsou přidělovány i zadnímu voji. Úkolem těchto jednotek je, jako vždy, zajistit pěší jednotce podporu palbou a obranu proti letadlům.“

Týž předpis v čl. 62 praví: „Zajištění pochodu proti nepřátelským letounům nízko létajícím nařizují zpravidla velitelé pochodových skupin. K tomu účelu buď použito kulometné roty praporů zařazených na konci pochodového proudu.“

Je-li to možné, vysílají se kulometné jednotky určené k palbě proti letadlům již napřed na určená palebná postavení. Jinak je zpravidla nutno

při počátku pochodu zařadit je za čelní pěší rotu pochodového proudu. Při dosažení místa, z kterého je střežení žádoucí, kulometná jednotka vybočí a poblíže pochodové osy zaujme celá neb její část pohotovost k palbě p. l.

Po projití proudu se připojí na zad své jednotky. Na dalších důležitých místech opakuje tento postup jiná kulometná jednotka.

Provádění se usnadní, je-li možno převážet kulometné jednotky, kterým byl svěřen takový úkol, nákladními auty.

G-V v čl. 161 praví: „Je velmi důležité s hlediska morálního, aby se vojska sama mohla přímo bránit proti letadlům v malé výšce.

Proto má část kulometných jednotek pozorovací a měřické přístroje, jakož i podstavce kulometů, upravené pro střelbu proti letadlům, příslušné čety jsou pak vycvičeny v této střelbě. Tyto čety jsou za pochodu rozloženy podél cest buď již napřed anebo až během pochodu. V tomto případě jsou při odchodu spojeny a táhnou napřed v čele pochodových proudů; na vhodných místech se postupně zastavují, když jejich pochodový proud přejde, připojí se znovu na jeho zad.“

P-I-2, čl. 351 praví: „Aktivní OPL. konají určené palebné jednotky p. l., které se buď pohybují s jednotkou (pohyblivá OPL.) a jsou pohotovy ihned na místě nebo v přímé blízkosti jednotky na znamení zahájit palbu p. l., nebo obsadí již napřed důležitá a citlivá místa, jako mosty, soutěsky a p. (stojící OPL.) a připojí se k jednotce, jakmile její zad přejde okruh jejich účinnosti.“

Theoreticky řeší tudíž naše předpisy G-V, P-II-1 a P-I-2 tyto možnosti KOPL. za pochodu:

a) vysunutí předem podél pochodové osy takového počtu palebných jednotek, aby proud byl chráněn od východiště až k cíli;

b) obdobně jako v případě předešlém, ale vzhledem na terén a jím dané možnosti pasivní OPL.;

c) vystavování palebných jednotek podél cesty během pochodu;

d) použití palebných jednotek převážených na autech, které by rychle pochodový proud předjížděly.

Ve VR. 1935, čís. 6, str. 779—781 jsem dokazoval, že způsoby a) — c) lze s použitím těžkých kulometů uskutečnit jenom zřídka kdy.

Způsob c) lze však velmi dobře provést, ale jenom s použitím lehkých kulometů, neboť ty potřebují nejméně času k zaujetí palebného postavení. P-II-1 v čl. 61 a 62, G-V v čl. 161 se vyjadřují v tom smyslu, jako by úkol KOPL. příslušel výhradně kulometům. Jsem toho mínění, že brzy bude smysl těchto článků změněn tak, aby z nich bylo vidět, že úkol KOPL. patří též pěším rotám.

Nebylo by jistě racionálním hospodařením silami kulometné roty, kdyby velitel praporu na př. přidělil předvojové rotě četu těžkých kulometů jen pro úkol KOPL., aniž by to situace pozemního nepřítelů vynucovala. Zadní voj praporu nebo pluku nebude podle mého soudu nikdy potřebovat těžkých kulometů pro KOPL., neboť pěší roty i čety jsou pro svou KOPL. úplně soběstačné (P-I-2, čl. 353, Sm 86, čl. 6).

Způsobu d) lze použít za normálního denního pochodu se skutečným úspěchem jen tehdy, jestliže na autech budou převáženy velké kulometry p. l. s větším rozsahem účinnosti a jestliže auta budou moci projíždět terénem, anebo aspoň postranními cestami.

Velkých kulometů p. l. je třeba za pochodu použít tak, aby byly s to chránit trény a ostatní službu pluku.

U praporů ve svazu nebo samostatně pochoduujících vyhovuje způsob c) s použitím lehkých kulometů.

Důležitou povinností velitele praporu za pochodu je OPL. bojového trénu. Postačí přidělení 1 palebné jednotky o 3 lehkých kulometech (P-I-2, čl. 353).

B. Doprava po železnici.

G-V v čl. 128 praví: „Ochrana železniční dopravy proti nepřátelskému letectvu je dvojí:

1. ochrana trati a nádraží, která náleží hlavnímu velitelství,
2. ochrana vlaků, která připadá dopravovanému vojsku; vojsko ji zajišťuje kulometry, umístěnými na vagonech.“

1. OPL. každého nakládacího (vykládacího) nádraží bude prováděna trojím způsobem, a to:

a) podle plánu OPL. připraveného již v míru; tato OPL. bude rázu trvalého,

b) jednotkami, které jsou již v nakládacím (vykládacím) prostoru),

c) jednotkami, které budou převáženy (nakládány, vykládány).

Způsob a) nepatří do rámce tohoto pojednání, a proto se o něm zmíním jenom krátce.

Plán OPL. je nutno (již v míru) podrobně sestavit, t. j. organisovat velení, pozorování, určit palebné jednotky, jejich počet, umístění, spojení, způsob nakládání (vykládání), příchod (odchod) na nádraží atd.

Tyto plány OPL. nádraží je nutno každoročně přezkoušet, aby se zjistilo, zda vyhovují a zda není třeba je přepracovat, anebo doplnit vzhledem k změnám staveb nádražních budov nebo k jiným okolnostem.

Způsob b). Jednotky, které jsou již v prostoru, kde je nádraží, na němž se má jiná jednotka nakládat (vykládat), organisují OPL. nakládání (vykládání). Tato organisace OPL. se bude dít zpravidla z rozkazu velitele, který nařídil železniční převoz. Jednotka, která nakládá, je tím v značné výhodě, neboť se sama nezdržuje organisací OPL., nemusí, když je naložena, čekat na zrušení OPL. a naložení palebných jednotek a převoz může ihned odejet. Taktéž je ve výhodě jednotka vykládající, která má vykládání zajištěno napřed organisovanou OPL. Nemusí čekat na její zrušení a ihned bude moci opustit místo vykládání, což bude jen na prospěch jejímu úkolu i bezpečnosti.

Způsob c). Tento způsob bude nejčastější a zásadní, neboť nebude možno, aby prostředky OPL., které má HV. k dispozici, obsáhly každé nádraží nebo místo, kde bude pěchota nakládána. Totéž možno říci o posádkovém velitelství v místě nakládání. Bude tudíž úkolem velitele jednotky, která bude převážena, organisovat OPL. nádraží. Velitel této jednotky vyšle podle situace buď předvoj aneb jen oddíl OPL. napřed na nádraží. Velitel předvoje nebo oddílu OPL. po příchodu na místo si bude počínat takto:

a) naváže spojení s místní hláskou službou,

b) postaví p. l. stráž a hlídky na větší vzdálenost od nádraží na místech s dobrým výhledem; tyto hlídky se budou skládat z pozorovatele a ze signalisty, a jejich úkolem bude pozorovat oblohu a hlásit přilet všech letounů.

Spojení mezi hlídkami a protiletadlovou stráží bude optické, pomocí jednoduchých signálů.

Stanoviště p. l. stráže musí být v samé blízkosti místa nakládání. Stráž stavi v nakládacím prostoru několik strážných; má zdravotnickou hlídku,

- c) umístí potřebný počet palebných jednotek podle zásad P-I-2 a P-II-1,
- d) vyhledá místo pro shromáždění přepravované jednotky; musí být dostatečně rozlehlé a musí poskytovat dobrý skryt,
- e) zařídí náležité spojení (smluvená znamení).

Přepravovaná jednotka přijde do shromažďovacího prostoru blízko nádraží, odkud, když jsou přípravy na OPL. skončeny, se nakládá po malých skupinách-četách.

OPL. vykládání je organisována právě tak jako OPL. nakládání.

2. OPL. v l a k ů.

Předpis Z-II-2, str. 30, § 20 praví: „Poblíže fronty, kde hrozí nebezpečí útoku letců, je při transportu na železnici několik kulometů vždy připraveno na plochých železničních vozech.“

Smysl tohoto paragrafu je dnes již zastaralý a vyžaduje úpravy a změny podle nových poměrů. Nepřátelští letci nebudou působit jen poblíže fronty, ale jejich okruh působnosti bude sahát hluboko do zápolí. Proto bude OPL. železniční dopravy všeobecná.

Přepravovaná jednotka se musí vždy chránit svými prostředky OPL., a nemá-li jich, musí jí být přiděleny. Proč je to nejvýš nutné, vyplývá z dalších řádků.

Kdy a jak napadne nepřátelský letec železniční transport?

Je velmi pravděpodobné, že bude transport napaden letcem, který jej vůbec zjistil, na př. na zpáteční cestě z nějakého jiného úkolu (vykonával průzkum, útočil na důležitější transport, objekt a j.). Taktéž je zřejmé, že dopravu na železnici lze snadněji rušit bombardováním důležitých úseků trati, ničením mostů, železničního svršku, bombardováním nádraží atd.

Stanovit tudíž předem, zda a kdy nepřátelský letec napadne transport, nelze. Jisté je však, že nebezpečí náletu bude hrozit každému transportu a všude, a proto bude musit být každý transport vždy chráněn.

Snadnější je stanovit, jak bude nepřátelský letec na transport útočit. Třebaže theoreticky lze připustit útok se všech stran, zbývají v praxi jen tři způsoby, a to:

- a) v podélné ose převozu, neboli ve směru nebo proti směru jízdy (pumami),
- b) rovnoběžně s tratí, t. j. na podélnou osu převozu (pumami, šípy a palubními kulomety),
- c) kolmo na trať, t. j. na podélnou osu převozu (kulometry pilotovými, pumami).

Výška útoku bude velmi malá, poněvadž cíl má vždy malou šířku.

Z této úvahy vysvítá, že palebná jednotka musí být umístěna tak, aby mohla působit na všechny strany.

Jedna palebná jednotka, je-li dobře umístěna a lafetována, stačí pro OPL. transportu 1 praporu (P-II-1, čl. 439).

Je samozřejmé, že velitel vlaku použije VKPL. k ochraně transportu, bude-li je mít k dispozici.

Při zastávkách, trvajících déle než jednu hodinu, musí být jiná palebná jednotka, po případě i více jich, určena k ochraně vlaku se země, neboť tato ochrana bude vždy účinnější. V rozkaze velitele převozu nesmí na ni být zapomenuto a palebné jednotky budou pro ni určeny předem. Svá postavení zaujmou na rozkaz dozorčího důstojníka transportu, který musí být zpraven o délce zastávky. OPL. zorganizuje pak velitel palebné jednotky, nebo bude-li jich více, velitel skupení.

OPL. dopravy po železnici je právě tak důležitá jako svízelná a je nutno ji po stránce materiální dobře vyřešit.

Útoky nepřátelského letectva budou velmi časté a budou mít veliký morální a materiální účinek na přepravované jednotky. Dopravu každé jednotky po železnici bude nutno úzkostlivě tajit, zastírat, uskutečňovat za noci, nakládat a vykládat mimo nádraží v místech, která dovolují pasivní OPL.

C. Doprava na autech.

O dopravě na autech praví G-V, čl. 129: „Ochrana automobilní dopravy proti útokům ze vzduchu je zajišťována celkovou soustavou stálé obrany proti letadlům, zřízenou u armád v poli. Rozdělení dopravních kolon na malé proudy zmenšuje nebezpečí, že budou spatřeny a zasaženy. Proto se také doprava na autech provádí často v noci.“

K aktivní OPL. dopravy vojsk na autech lze použít s výhodou kulometů, protože dopravní kolonu, je-li rozdělena na malé proudy, lze nesnadno zasáhnout a letec se musí při útoku snést značně nížko.

OPL. dopravy na autech je v podstatě tatáž jako OPL. na železnici.

Je nutno zařídit OPL. míst nakládání a vykládání. Tato místa chráníme právě tak jako nádraží.

OPL. automobilních proudů.

Tuto OPL. provádíme tak, že palebné jednotky naložené na autech zařadujeme přímo do proudu nebo je předsunujeme na místa nekrytá nebo pro dopravu velmi důležitá, jako jsou mosty, soutěsky a p.

Jednotky zařazené přímo v proud u při nepřátelském útoku, kdy proud rychle zastaví, musí co nejrychleji zahájit palbu. Pro tento úkol se hodí mnohem lépe kulomet vz. 26 než kulomet vz. 24, protože:

pozorování při jízdě je nesnadné, naslouchání nemožné, a proto se nepřítel objeví skoro vždy nenadále; to vyžaduje rychlého zaujetí palebného postavení, které u kulometu vz. 26 trvá 20—30 vteřin, kdežto u kulometu vz. 24 až 2 minuty, což je zpravidla pozdě.

Vzhledem k důležitosti dopravy na autech jejich KOPL. nutno vyřešit.

Nejlepším řešením — podle mého mínění — by bylo vybavit každý proud jedním nebo i více speciálními auty, na kterých by byly kulometry umístěny na výhodných podstavcích tak, aby se 1 palebná jednotka vešla do 1 nebo 2 aut a bylo možno páliť přímo z vozů. O jednom takovém podstavci se zmiňuje štábní kapitán D. Dorschner ve VR. 1928, č. 9, str. 487 až 488, obr. 10.

Avšak dobře vycvičená palebná jednotka složená z lehkých kulometů je s to dostatečně uchránit proud aut, i když zaujme palebné postavení na improvizovaném podstavci podle Sm. 86, čl. 111.

Zajisté bude při OPL. dopravy na autech použito VKPL., jestliže budou k dispozici.

2. Ubytování.

O ubytování vojska v novodobé válce bude především rozhodovat nebezpečí nepřátelských leteckých útoků. Bude tudíž jak pro velitele, který ubytování nařizuje, tak pro velitele ubytovacího místa, nejdůležitějším prvkem rozhodnutí nebezpečí nepřátelské letecké činnosti. G-V v čl. 178 dává přednost kantonování před ostatními způsoby ubytování, neboť ono kryje vojsko před nepřátelským letectvem a chrání před nepohodou.

Dobrá organizace OPL. přispívá k utajení přítomnosti ubytovaných jednotek a zmenšuje tím pravděpodobnost a účinek leteckých útoků, zaručuje klid a má dobrý vliv na morální stav ubytovaných jednotek.

Velitel praporu nebo pluku, který má svou jednotku ubytovat, dá především místo ubytování pečlivě prozkoumat. Tuto úlohu svěří ubytovatelům, kterým dá přesné instrukce, týkající se opatření OPL. Velitelem ubytovatelů je dobrý důstojník, znalý OPL. Ten po příchodu na místo provádí svůj úkol hlavně s ohledem na OPL. a do příchodu jednotky vypracuje návrh, který předloží s hlášením o ubytování veliteli.

Velitel ubytovacího místa vydá pak rozkaz pro ubytování, který bude již obsahovat rozkaz pro OPL.

OPL. ubytovacího místa všeobecně obsahuje:

a) zajištění proti pozorování nepřátelským letectvem (stráž p. 1.),
b) zajištění proti leteckým útokům (postavení palebných jednotek KOPL.),

c) rozhlášení leteckého poplachu (spojení),

d) chování při leteckém poplachu.

Ad a) Zajištění proti pozorování.

Při ubytování se budeme především chránit prostředky pasivní OPL.

Ubytované jednotky budou chráněny proti letectvu, jestliže:

1. místa určená k ubytování (kantonování, táboření atd.) budou pečlivě prozkoumána a zvolena vzhledem na zvláštnosti terénu, na počasí, denní a roční dobu a úkol, který má ubytovaná jednotka příští den před sebou (G-V, čl. 177, 178, 180);

2. pochod do ubytovacího místa, provádění ubytování jednotlivých rot a čet, shromažďování a přesuny v tomto místě (vydávání stravy, vyhlásování rozkazu atd.) budou se dít nepozorovaně;

3. ubytovací sestava bude rozptýlena a budou využity všechny kryty a skryty; velitel dá v ubytovacím místě prozkoumat sklepy, které odolají zásahům pum, podle okolností dá vykopat zákopy, které se musí dobře zastírat;

4. jednotky provedou zastírání; při táboření se rozloží do malých nepravidelných skupin; vozidla neseskupovat do pravidelných kolon, ale rozhodit je nepravidelně v terénu, pečlivě zastírat; není-li možno je umístit pod stromy, umístí se u plotů, v kolnách atd. Každý jednotlivec zachovává tu nejprísnejší zastírací kázeň (okamžité uposlechnutí signálů).

Stráž p. 1.

Je-li ubytování delší, je hlavní stráž ubytovacího místa zároveň hlavní stráž p. 1. Tato stráž stává p. 1. strážného, rozhláší poplach. P. 1. stráž je umístěna kolem ubytovacího místa na 2—3 km (podle terénu). Jsou spojeny s palebnými jednotkami KOPL. a s hlavní stráž p. 1.

Při krátkém pohybu nebo při přehledném terénu postačí na výkon služby stráž p. l. obsluha kulometů palebných jednotek. Stráž p. l. se staví jen u hlavní stráže k pozorování, přejímání znamení od palebných jednotek a rozhlašování náletů signálem.

Jako pozorovatelé p. l. stráží jsou určováni vojáci dobře vycvičení v pozorování letounů a v naslouchání. Jejich stanoviště jsou na vyvýšených místech a jsou vybaveni pojítky (praporky a co možná i dalekohledy).

Stráž p. l. a aktivní prostředky OPL. konají tudíž touž službu jako přední stráž: pozorování, ochrana p. l., hlášení vojskům, aby mohla včas provést protiopatření (krýt se, bojovat atd.; G-V, čl. 194).

Ad b) Zajištění proti leteckým útokům (postavení palebných jednotek KOPL.).

Aktivní prostředky vojskových těles chrání jen ty části ubytovacího prostoru, v kterých jsou ubytovány jednotky vojskového tělesa. P-II-1 v čl. 63 praví: „V ubytování je úkolem těžkých kulometů především stálá obrana proti letadlům.

Velitel kulometné roty určí podle rozkazu velitele praporu sílu protiletadlové obrany, vybere palebné postavení, zařídí pozorování a spojení; určí službu (hotovost), která musí být na palebných stanovištích u těžkých kulometů. Mimo to učiní opatření k pasivní obraně proti letadlům pro tu část rot, která se neúčastní aktivní obrany proti nim.“

Tímto článkem je pravděpodobně míněn případ, kdy jde jen o ubytování praporu a velitel praporu je zároveň velitelem ubytovacího místa a dává nařízení pro OPL. Všeobecně, podle mého mínění, tento článek nemůže platit, jelikož by byl v rozporu s G-V, čl. 189, který praví: „Velitel ubytovacího místa dá podrobné rozkazy k ochraně proti letadlům.“

Ani pro ubytování, kdy nebezpečí pozemního nepřítele není snad tak veliké, nemůže zcela platit shora citovaný článek 63 P-II-1, aby těžkým kulometům byl vždy svěřován úkol KOPL. P-II-1 a P-I-2 a G-V předepisují mnoho úkolů těžkým kulometům. Aby se jich mohli zhostit, bude třeba, aby obsluha byla tělesně i duševně schopna a materiál byl v pořádku, což předpokládá odpočinek, kterého se může dostat obsluze jen za ubytování a kdy tato bude moci kulometný materiál řádně vyčistit a zbrojář opravit. Ostatně v novodobém boji budou působit rychlá obrněná vozidla, proti kterým se budou muset ubytované jednotky chránit. A tu je právě těžký kulomet se svou přesnou palbou na místě, aby chránil ubytovací jednotky proti těmto nebezpečným zbraním, které se náhle objeví.

Z těchto důvodů určí velitel ubytovacího místa pro KOPL. hlavně kulometry lehké. Jejich střídání při delším ubytování bude snazší, neboť je jich u praporu daleko větší počet.

Počet palebných jednotek určíme podle obhlídky terénu. Na jejich rozmístění, které provedeme podle zásad P-I-2, čl. 349—356 nebo P-II-1, čl. 95 až 105, budou mít vliv jen pravděpodobné cesty útoku nepřátelského letectva. V určování těchto cest se řídíme situací, terénem, denní dobou a zejména blízkostí a průběhem fronty. Palebná stanoviště vybudujeme a zastřeme; je-li nutno, vyhledáme i stanoviště záměnná.

Ad c) Rozhlášení leteckého poplachu (spojení).

P-I-2 stanoví poplašné signály polnicí. Tyto signály musí mužstvo přesně znát (letecký poplach, plynový poplach, požár, poplach proti pozemnímu nepříteli atd.).

Hlavní stráž je zároveň hlavní stráží p. l. Má telefonní ústřednu a je spojena s velitelstvím ubytovacího místa a palebnými jednotkami KOPL., které jsou pak spojeny smluvnými znameními se strážemi p. l. Smluvných znamení používáme jen takových, která snadno uniknou pozornosti letcův (praporky, sign. přístroje a p.).

Rakety a p. světelné signály nejsou výhodné, poněvadž je lze lehce vidět.

Při krátkém pobytu a přehledném terénu, kdy konají službu p. l. stráží palebné jednotky samy, jsou tyto jednotky spojeny s hlavní stráží p. l. jen smluvnými znameními.

SV. ubytovacího místa se volí především se zřetelem na možnost letcevého pozorování.

Ad d) Chování při leteckém poplachu.

Velitel ubytovacího místa vydá přesné rozkazy (směrnice) pro chování za poplachu a každý voják je musí znát. Na znamení „poplach“ v ubytovacím místě nikde nesmějí být ani známky života; vše se buď rychle skryje anebo ustrne, podle toho, kolik je času. Jsou zakázána shromažďování, je nařízena opatrnost při výdeji stravy, jsou zakázána viditelná osvětlení za noci atd.

IV. Bitva.

A. Přibližování.

P-I-2 v čl. 214 říká, že účelem přibližování je přivést jednotky v nejkratší době co nejbliže k nepříteli, beze ztrát a bez zbytečné únavy. Jednotky pěchoty se zabezpečují před nepřítelem palbou hlavně dělostřeleckou a palbou z letadel tím, že využívají terénu, aby se kryly proti pozemnímu i vzdušnému pozorování a rozčleňují se, aby zmenšily svou zranitelnost. Využití terénu je zvlášť důležité, koná-li se přibližně ve dne.

Z tohoto článku vyplývá, že za přibližování, zejména u předních sledů pěchoty, bude nejdůležitější a nejvhodnější p. l. ochranou pasivní OPL., t. j. využívání přirozených krytů a skrytů v terénu.

Činnost nepřátelského zpravodajského letectva a ostatních zpravodajských orgánů bude velmi intenzivní. Nepřítel se bude snažit zjistit naši sílu, směr, atd. Využívání terénu za přibližování musí být prováděno svědomitě a důsledně: postup alejemi, lesy, podél plotů, v stínech atd. Je-li terén kopcovitý, porostlý nebo dokonce horský, využije ho dobře vycvičená pěchota tak, že bude málokdy potřebovat aktivní OPL.

Jisto však je, že často nebude ani úzkostlivé provádění pasivní OPL. postačovat. Bude to zejména za jasných dnů letních i zimních, v terénu holém, kterému nebude možno se vyhnout, v terénu zasneženém, bez listů na stromech atd. A tu bude aktivování OPL. naprosto nevyhnutelné.

Úkolem aktivní OPL. za přibližování je chránit přibližující se jednotky ve všech směrech, neboť nepřítel se může objevit náhle na kterékoli straně.

Palebné jednotky za přibližování nebudou dělat nic jiného než to, co ostatní jednotky, t. j. provádět přibližování. Při tom však musí být neustále pohotovы zahájit palbu v nejkratší době.

Které kulometry budou tvořit palebné jednotky KOPL.?

Na tuto otázku je podle mého mínění možná jen jedna odpověď: kulometry lehké a velké, budou-li k dispozici.

Uvažme důvody. P-II-1 v čl. 64 praví: „Za přibližování se jednotky těžkých kulometů snaží:

1. dostat se vpřed nepozorovaně a beze ztrát (od nepřátelského dělostřelectva a letectva),
2. chránit postup pěších jednotek před útoky nízko létajících letounů,
3. zajistit podporu vlastních pěších jednotek od chvíle, kdy jsou postřelovány nepřátelskými kulomety.

Kulometné jednotky postupují tak, aby byly chráněny sestavou pěších jednotek.

Při střetnutí musí obyčejně těžké kulomety s doprovodnými zbraněmi pěchoty nést na začátku celou podporu boje, dokud dělostřelectvo není ještě k boji pohotovo.

V tom případě zasáhnou s užitkem kulomety praporů druhého sledu.“

V tomto článku jsou vyjmenovány tak důležité úkoly pro těžké kulomety na pozemního nepřítele, že i při nejlepším vůli nebudou s to obstarávat KOPL.

Tentýž předpis v čl. 397 praví: „K provádění palby proti letadlům za přibližování učiní velitel kulometné roty tato opatření:

1. určí podle rozkazu velitele praporu čtyři, jež mají za úkol palbu proti letadlům,

2. zařídí pozorování vzdušného prostoru, a to podle situace a prostředků buď nezávisle na opatření velitele praporu a pěších rot anebo v souhlasu s nimi (na př. spojení pozorovatelů velitele praporu a kulometné roty).

Kulometná četa, určená k obraně p. l., připraví se k palbě bez dalšího rozkazu, jakmile bude dáno pozorovatelem smluvené znamení, nebo jiným způsobem bude zjištěno, že se letec blíží.

Palbu zahájí na rozkaz velitele čtyři, který je odpověden za spolehlivé a včasné zjištění nepřátelské příslušnosti letadla.“

Jinými slovy, celá tíha organizace KOPL spočívá podle citovaného předpisu na bedrech velitele kulometné roty. Představíme-li si novodobý boj, kdy letectvo bude působit více nebo méně všude, nemůžeme naprosto souhlasit se zněním tohoto článku. Jsem toho názoru, že není jen povinností velitele kulometné roty, ale povinností všech velitelů rot a každého velitele vůbec, učinit p. l. opatření. Nebude to tudíž velitel kulometné roty, který zorganizuje KOPL, ale sám velitel praporu, který vydá pro ni příslušné rozkazy.

Uvážíme-li, jaké úkoly budou kulometné rotě svěřeny při zjednávání dotyku a za útoku, nemůžeme ji svěřovat KOPL už za přibližování. Unavili bychom obsluhu, opotřebovali bychom materiál dávno před útokem. Další důvod proti pověření kulometné roty úkolem KOPL vyplývá z této úvahy:

Když prapor postupuje ve třech sledech a kulometná rota je v 3. sledu, jest její vzdálenost od čelních jednotek asi 600—800 m. Vzdušný nepřítel musí být zasažen dříve, než shodí pumu nebo začne útočit kulomety, což je asi 600 m před čelními jednotkami. Bude to palebná jednotka 1. sledu, která zasáhne v okamžiku, kdy je už zřejmé, že nás letec zpozoroval a třebaž už útočí. V P-I-2 v čl. 741 se taktéž praví, že za přibližování velitel praporu určí palebné jednotky p. l. z jednotek 2. sledu. Podle mého mínění nebude tomu tak vždycky, neboť dokud není pozemního nepřítele, mohou mít úkol KOPL i roty 1. sledu, zejména v odkrytém terénu, kdy letec oba sledy

snadno přehledné. Se stanoviska bezpečnosti bude výhodnější pro prapor jako celek, jestliže zasáhnou kulometry 1. sledu, jak bylo výše řečeno. Určení palebné jednotky pro KOPL. jen z 2. sledu bude na místě až v okamžiku zjednávání dotyku, kdy 1. sled bude mít na starosti pozemního nepřítele.

Za přibližování i v dalším průběhu boje musí být, co se týká OPL., velitelé všech rot velmi iniciativní a sami ji organisovat, nečekající na rozkazy od velitele praporu. Velitel praporu určí počet palebných jednotek pro KOPL., rotu, která je dodá, umístění, směr pochodu a spojení (smluvené znamení). To musí stačit. Ostatní zařídí ti velitelé rot, kteří mají KOPL. za úkol. Rozumí se samo sebou, že velitel praporu bude při vydávání dispoic pro OPL. brát v úvahu situaci pozemního nepřítele (stojí, pohybuje se proti nám atd.) a možnosti nepřátelského letectva (počasí, terén).

Pozorování oblohy a naslouchání je nejdůležitějším článkem v řetězu OPL.

P-I-2 v čl. 220 praví: „Pozorovatelé proti letadlům a obrněným vozidlům a plynové hlídky jdou s čelními rotami, aby smluvenými znameními včas hlásili nebezpečí. Zbraně proti obrněným vozidlům vysunou příslušní velitelé do čela nebo do boku té jednotky, odkud je nájezd možný. Za čelními četami jdou i zákopníci, určení k odklízování překážek.“

Pozorovatele p. 1. bude nutno vysunout až do čelních družstev a jiní budou postupovat na vyvýšených místech, od návrší k návrší, a pozorovat celý okruh.

Z toho, co bylo řečeno, vyplývá, že pro KOPL. určí velitel praporu palebné jednotky pěších rot, a to jak 1., tak 2. sledu, ať je prapor předvojem, bočným vojem anebo ve valném voji.

Palebné jednotky zůstávají ve svazku svých rot. Palbu zahajují na rozkaz velitele své roty, v jehož blízkosti postupují. Proto se nejlépe hodí pro KOPL. kulometry rot 2. sledu.

Pro prapor stačí úplně 3 palebné jednotky po 3 lehkých kulometech a 1 palebná jednotka pro bojový trén. K jeho ochraně použije velitel praporu palebné jednotky od praporu 2. sledu.

OPL. v pluku za přibližování bude decentralisována, t. j. prapory se postarají o OPL. samostatně.

Čety VKPL., bude-li k disposici, se použije k ochraně plukovního trénu a SV. pluku, anebo k ochraně toho praporu, který postupuje v otevřeném terénu.

V čl. 787 P-I-2 je stanoveno, že velitel pluku přesune k OPL., je-li třeba, od praporu 2. sledu palebné jednotky na důležitá místa na dobu přechodu pluku. Není však jasno, které palebné jednotky má tento článek na mysli, zda složené z lehkých nebo těžkých kulometů. V každém případě pokládám za riskantní brát praporu 2. sledu kulometné čety. Myslím, že bude výhodnější vysunout na důležitá místa palebné jednotky sice od praporu 2. sledu, ale složené z lehkých kulometů nebo četu VKPL., je-li snad k dispozici.

A. Přibližování za vojsky, která jdou v dotyku.

P-I-2 v čl. 221 praví: „Přibližuje-li se jednotka za vojskem, které je již v dotyku s nepřítelem, koná své pohyby co možná v noci. Má-li provést přibližování ve dne, uspořádá postup hlavně se zřením na skryt proti pozemnímu a vzdušnému pozorování, na obranu proti nepřátelským palbám a na obranu proti letadlům (OPL.).“

Podobně se vyjadřuje G-V v čl. 284.

Účelem této operace bude zpravidla přesun záloh podél fronty nebo jejich přísun k palebnému sledu. Tyto přesuny záloh budou se ovšem konat za noci, avšak někdy situace bude vyžadovat přesun zálohy ve dne i za cenu prozrazení.

Velitel jednotky, které byla svěřena tato operace, musí ji důkladně promyslet, zvláště tehdy, když terén neposkytuje dostatek skrytů nebo je úplně holý. První jeho starostí bude nařízení pro OPL.

Zpravidla půjde o přesuny na menší vzdálenosti.

Bude-li to prapor, který bude provádět toto přibližování, vysune jeho velitel na nechráněná místa palebné jednotky p. 1., složené z lehkých kulometů roty 2. sledu. Čet těžkých kulometů k tomuto úkolu nepoužije, neboť jich bude potřeby později k důležitým úkolům proti pozemnímu nepříteli (P-II-1, čl. 65, 66), což vyžaduje, aby kulometné čety byly svěží a měly dostatek střeliva.

Bude-li tuto operaci provádět pluk, bude záhodno vysunout na nechráněné místo palebné jednotky z praporu 2. sledu, bude-li k dispozici jednotka VKPL., snad tuto jednotku.

Jakmile však půjde o přesun větší, kolem 20 km, bude provádění OPL. takové jako za pochodu.

B. Z j e d n á n í d o t y k u.

P-I-2 v čl. 222 praví, že zjednání dotyku pro pěchotu začíná od okamžiku, kdy musí na palbu nepřátelské pěchoty odpovídat palbou svou.

Z tohoto článku plyne, že se první sled nemůže zabývat OPL. a starost o ní se přesunuje na 2. sled.

Při zjednávání dotyku právě tak jako za přibližování bude především na místě pasivní OPL., aby se veškeré přípravy k útoku utajily. Soudím, že tyto chvíle budou vyžadovat od každého velitele vypětí jeho velitelských schopností.

Velitelé praporů 1. sledu organizují OPL. tím způsobem, že ochranu 1. sledu svěří rotě 2. sledu svého praporu. Bude to zejména tehdy, když rota 2. sledu bude na místě očekávat další rozkazy, anebo když postupuje a její zařazení není blízké a nepřátelské letectvo nás ohrožuje; pak v terénu pokrytém, kopcovitým anebo horským, kdy nebude nebezpečí prozrazení ani 1. ani 2. sledu.

OPL. bojového trénu praporu je táž jako za přibližování.

Jakmile prapory 1. sledu budou i se svými zálohami v boji, nebudou moci pro zaneprázdnění pozemním nepřítelem bránit se proti nepřátelskému letectvu. OPL. v těchto chvílích případně výhradně praporům 2. sledu:

„1. zajistit obranu proti nepřátelským letadlům (KOPL.) i bez zvláštního rozkazu, nebyl-li jim svěřen některý z následujících úkolů,

2. zesílit celou kulometnou rotou neb její částí palebnou základnu 1. sledu nebo

3. vytvořit palebnou základnu pluku nebo brigády.

Úkoly určuje onen velitel, kterému byly kulometné roty pro boj přiděleny.“

Vidíme, že tento článek jakož i další články 416, 417 obsahují mimo KOPL. ještě jiné důležité úkoly pro kulometné roty praporu 2. sledu. Tyto úkoly budou jim zhusta přidělovány tak, že opět ve většině případů budou

těžké kulometry mít nedostatek času na úkol KOPL. Veliteli praporu 2. sledu nezbude nic jiného než určit pro KOPL. kulometry lehké, již také proto, že bude mít mnoho starostí, co se týká OPL.: prapory 1. sledu, svůj prapor a bojový trén.

Na rozdíl od přibližování bude OPL. při zjednávání dotyku a v útoku v pluku centralisována. Velitel pluku se musí starat o OPL. celého pluku; zejména o prapory zasazené v 1. sledu, v okamžiku přesunu praporu 2. sledu na jiné místo, odkud již nebude moci chránit 1. sled.

Obloha při zjednávání dotyku musí být pozorována u těch nejpřednějších částí.

C. Útok.

Organisace OPL. za útoku bude skoro stejná jako při zjednávání dotyku. Jednotky budou provádět především obranu pasivní, aby utajily přípravy k útoku (umístění sestavy ve východišti atd.) a mohly vyrazit s překvapením.

Pluk útočí obvykle s dvěma prapory v prvním sledu. Dostane-li úzké pásmo a má-li trvat jeho úsilí delší dobu, může mít prapory za sebou (P-I-2, čl. 794).

V prvním případě bude to prapor 2. sledu, kterému připadne úkol OPL. praporů 1. sledu. V druhém případě bude prapor 2. sledu chránit též 1. sled a prapor 3. sledu se bude starat jen o vlastní OPL., neboť by více neobsáhl. Velitel tohoto praporu bude moci často použít k své KOPL. i těžkých kulometů.

O obraně p. l., kterou poskytují prapory 2. sledu za útoku praporům 1. sledu, zmiňují se čl. 796 P-I-2 a čl. 415 P-II-1. Mezitím co Cvičební řád pro kulometné jednotky pěchoty staví úkol KOPL. kulometným rotám praporů 2. sledu na první místo, dává P-I-2 přednost jiným úkolům kulometů praporů 2. sledu (čl. 796) a KOPL. pro ně klade až na místo poslední. Pokládám znění čl. 796 P-I-2 za správnější, neboť úkoly těžkých kulometů i u praporů 2. sledů budou především proti cílům pozemním.

D. Udržení dobytého terénu.

Při zastávce na dobytém cíli, ať už předvídané a rozkazem určené anebo vynucené nepřátelským odporem, je povinností velitele praporu i pluku starat se o OPL. Bude-li tato zastávka delší a jednotka přechází do obrany, bude OPL. jako v obraně, o které bude řeč dále.

Při krátké zastávce, po které následuje další postup, se dispozice pro OPL. vydané pro útok nezmění. Jednotky 1. sledu jsou zaneprázdněny pozemním nepřítelem, 2. sled se stará o jejich OPL. Těžké kulometry záložních praporů dostanou zpravidla velmi odpovědné úkoly (P-I-1, čl. 415) a bude jich pro úkol KOPL. možno použít zřídka kdy.

E. Útok na silně opevněné postavení.

Přípravy k tomuto útoku musí být naprosto utajeny, vyrazení provedeno s překvapením, neboť jinak útok skoro vždy ztroskotá.

OPL. se omezí hlavně na prostředky pasivní. Je ovšem nutné pamatovat na ochranu p. l. jednotek vyrážejících ze zákopů anebo překračujících první sled. K tomu se hodí lehké kulometry záloh, protože těžké kulometry budou především v palebné základně útoku.

F. Pronásledování.

Za pronásledování je na místě odvážný a rychlý postup vpřed. Každému veliteli půjde v tomto okamžiku o to, aby nepříteli znemožnil zachytit se v terénu.

Nepřátelské letectvo bude značně činné, neboť jemu připadne úkol brzdit postup pronásledujících jednotek.

Ráz boje za pronásledování, t. j. odvážné pronikání vpřed, staví pasivní OPL. až na druhé místo. Na místo první nastupuje obrana aktivní, prováděná hlavně lehkými kulomety. KOPL. bude na místě i u prvních sledů, pokud to jenom situace pozemního nepřítele dovolí.

OPL. v pluku bude decentralisována a bude starostí velitelů praporů, po případě i velitelů rot.

Velitel pluku se postará jen o OPL. služeb a plukovních trénů.

Velitelé praporů určí v svých rozkazech palebné jednotky pro KOPL. výhradně od pěších rot. Na použití těžkých kulometů ke KOPL. za pronásledování nebude ani pomyšlení, neboť:

bude potřebí častých zákroků p. l., a proto bude nutno zahájit palbu skoro okamžitě, což s těžkými kulomety není možno;

těžkých kulometů bude použito k důležitějším úkolům proti pozemnímu nepříteli, podle P-II-1, čl. 411 (palba až na účinný dostřel) a P-I-2, čl. 756.

G. O b r a n a.

V novodobém boji bude útok pěchoty často doprovázen útokem letectva, zejména tam, kde půjde o důležitá místa fronty.

Kryty a zákopy budou chránit obránce před účinky letectva jen tehdy, budou-li dobře vybudovány a bude-li poměrný klid (nebude podniků pěchoty).

Situace se však úplně změní za nepřátelského útoku, kdy osádka musí opustit kryty a zaujmout svá stanoviště u zbraní anebo vyrazit k protiútoku. V těchto chvílích bude aktivní OPL. nezbytná.

KOPL. v obraně předvidá P-II-1 v čl. 71 za 4., kde říká: „Těžkých kulometů se použije tak, aby se v hloubce obranného postavení některá část kulometných jednotek, jestliže jich není třeba k pozemní obraně, mohla zúčastnit střelby proti letadlům.“

Důležitý podíl mají těžké kulomety zejména též v hloubce hlavního postavení při provádění protiútoků, jimž poskytují podporu palbou. Jsou to hlavně těžké kulomety ve středním a záchytném pásmu. Výjimečně se jich používá ke spojení palbou.“

P-I-2 v čl. 262 praví: „Těžké kulomety umístěné v hloubce postavení zesilují hlavní palebnou přehradu, konají palby daleké, palebná soustředění a palby proti letadlům; tyto palby konají z předsunutých a záměnných stanovišť. Vnikne-li nepřítel do postavení, soustřeďují naň palbu a konají přehradné palby před pásmem, v němž a za nímž jsou umístěny.“

Všeobecně budou dvě údobí aktivování KOPL. v obraně, a to:

1. před navázáním dotyku nepřátelskou pěchotou s obranným postavením,
2. při navázání a dotyku nepřátelskou pěchotou s obranným postavením a po něm.

V prvním údobí, dokud nebudeme zaneprázdněni pozemním nepřítelem, bude možno proti nepřátelskému letectvu použít většího počtu palebných jednotek pro KOPL. v celé hloubce obranného postavení. Jednotky musí být ovšem dobře zastřeny. S výhodou pro pozdější události použijeme kulometů lehkých, neboť:

a) těžké kulometry musí svá stanoviště volit velmi opatrně, musí je dobře vybudovat, připravit různé druhy paleb podle shora uvedených článků P-II-1, P-I-2 čl. 71, 420, 262, a to vše vyžaduje mnoho práce;

b) těžké kulometry svým p. l. postavením jsou viditelnější než kulometry lehké a snáze se prozradí a tím prozradí i sílu osádky;

c) těžké kulometry v obraně se nejlépe uplatňují proti pozemnímu nepříteli; jsou kostrou všech paleb praporu a jejich umístění je nutno v zájmu udržení obranného postavení utajit.

V druhém údobí, kdy je již dotyk s nepřítelem navázán a nepřítel třebaž již útočí, je 1. sled, t. j. osádka pásma hlavního odporu, zaneprázdněná pozemním nepřítelem, posune se KOPL. do pásma středního a záchytného. To závisí na terénu. Čím je členitější, porostlejší, tím lze KOPL. umístit blíže 1. sledu.

P-II-1 v čl. 427 za 3. praví: „Střelba p. l. je hlavním úkolem těžkých kulometů záložních praporů vždy, když nemají jiného použití, a proto musí být k ní stále připraveny.“

Vidíme, že tento článek předepisuje použití těžkých kulometů záchytného pásma pro KOPL. jen s výhradou, když nebude úkolů proti cílům pozemním.

Zbývá odpověď na otázku, kdo bude chránit osádku v pásmu hlavního odporu, středním a záchytném, jestliže těžké kulometry budou zaneprázdněny pozemním nepřítelem. Odpověď je nasnadě: lehké kulometry.

Velitel praporu 1. sledu určí pro KOPL. palebné jednotky z pásma středního a velitel praporu v pásmu záchytném určí pro KOPL. těžké kulometry nebo kulometry lehké, podle situace a terénu.

Počet palebných jednotek pro KOPL. závisí na situaci pozemního a vzdušného nepřítele. Všeobecně, máme-li na zřeteli úsek praporu v obraně a rozsah účinnosti kulometů, postačí na prapor 1. sledu dvě palebné jednotky (dvě pěší čety ve středním pásmu). Tentýž počet palebných jednotek potřebuje prapor i v záchytném pásmu.

Plukovní trény, služby a velitelství pluku budou chráněny zvlášť.

V postavení PS. bude zřídka kdy aktivní OPL. Budou-li PS. mít úkol způsobit poplach, nebude KOPL. zřízena vůbec. Bude-li jejich úkolem klást po určitou dobu odpor, bude nutno zřídit KOPL. Palebné jednotky p. l. na PS. budou složeny z lehkých kulometů, neboť těžkým kulometům případnou úkoly dalekých paleb.

Kulometry určené ke KOPL. v obraně působí buď ze stanoviště pro střelbu pozemní nebo ze záměnných stanovišť. Nejčastěji to budou stanoviště záměnná, která byla vyhledána v terénu pro své výhody (rozhled, rozsah činnosti atd.). Palebné jednotky složeny z lehkých kulometů se snáze a rychleji přesunou do nich, jakož i nazpět. Je tu zase o důvod víc, proč v obraně budou ke KOPL. hlavně používány.

Pozorování oblohy svěřujeme v obraně výhradně palebným jednotkám.

V obraně na ustálené frontě budou podél a do hloubky umístěny palebné jednotky velmi dobře zastřené a opatřené dobrými kryty a různými improvizovanými, ale vhodnými podstavci (Sm 86, čl. 106—112).

H. Ústupový boj.

Účelem ústupového boje je získati čas a krýt ústup hlavních sil.

OPL. za ústupového boje je velmi důležitá. G-V v čl. 261 praví, že letectvo upustí od boje ve vzduchu a útočí na hlavní síly nepřítele, snaží se rušit palbou pohyb pochodových proudů a trénů, ničí s malé výšky každý pokus o organisovaný odpor.

P-II-1 v čl. 76 v posledním odstavci říká: „Za ústupu je velická pravděpodobnost, že do boje zasáhne nepřátelské bitevní letectvo, a proto je nutno organisovat spolehlivou KOPL.“

P-I-2 se o KOPL. v statích o ústupovém boji nezmiňuje vůbec.

Jisté je, že OPL. za ústupového boje bude velmi svízelná. Bude záviset na morálním stavu vojsk a na situaci.

Velitelé praporů nebo samostatných rot budou musít dát přesná nařízení pro svou OPL., aby zabránili zmatku ve střelbě a chaosu při přerušení boje na jednotlivých ústupových postaveních.

Organisovat KOPL. bude třeba na každém ústupovém postavení.

Pokud předcházející sled neustupuje, mohou i těžké kulomety zadního sledu dostat jako hlavní úkol střelbu p. l.

Bude však nutno chránit nejen ústupová postavení, ale též jednotky ustupující mezi těmito postaveními, třebaže tyto jednotky musí využívat terénu a chránit se obranou pasivní.

Jestliže při rozdělení do hloubky (P-I-2, čl. 287 a 774) tvoří jednotka za ústupového boje dva sledy přibližně stejné, které se překračují, bude nutno zorganizovat KOPL. v obou sledech stejnou měrou.

Jestliže druhý sled jen vytyčujeme, bude nutno, aby jednotky, které dostaly za úkol 2. sled vytyčit, chránily ustupující 1. sled p. l., bude-li ustupovat ve dne a v odkrytém terénu.

Uvážíme-li, jaké úkoly očekávají těžké kulomety za ústupového boje na pozemního nepřítele (umožnit odchod 1. sledu pěchoty, přestřelování, vytrvání na místě do sebeobětování, palby na velké dálky atd.), dojdeme k přesvědčení, že velitel praporu bude určovat za ústupového boje ke KOPL. zpravidla lehké kulomety.

Velitel praporu nesmí nikdy zapomenout na OPL. bojového trénu.

U pluku bude OPL. za ústupového boje naprosto decentralisována.

Ú s t u p v e d n e.

Je-li nutno ustupovat za dne pod tlakem nepřítele, tvoří zpravidla velitel praporu 2. sled, který kryje ústup sledu prvního. Některé čety tohoto sledu určí pro KOPL., jestliže nepřítel letectvem ruší ústup. Mimo to určí palebné jednotky, které chrání gros praporu za ústupu důležitými otevřenými místy (soutěskami, planinami atd.). Nesmí zapomenout přidělit aspoň 1 palebnou jednotku k ochraně bojového trénu praporu. Záštita bojového trénu (1 pěší četa) slouží jak proti pozemnímu, tak proti vzdušnému nepříteli.

Za ústupu jsou ke KOPL. vhodnější lehké kulomety, protože těžkých kulometů bude potřebí k důležitým úkolům proti pozemnímu nepříteli (palby daleké).

Jakmile je prapor z dosahu nepřátelského dělostřelectva a může přejít v proud, organisuje se KOPL. jako za pochodu.

V pluku je organisován ústup a jeho OPL. obdobně. Velitel pluku usnadňuje odchod praporům 1. sledu palbou těžkých kulometů a doprovodných zbraní a určí jednotky pro KOPL. ze své zálohy.

Mimo to dá obsadit několika jednotkami p. l. důležitá místa ústupu 1. sledu (otevřená místa, soutěsky, přes které bude musit 1. sled přejít).

Jakmile je pluk z dosahu nepřátelského dělostřelectva a přejde v pochodový proud, je OPL. jako za pochodu.

Není-li ústup náležitě připraven, starají se o OPL. velitelé rot sami, neboť organizaci OPL. v praporu nebo dokonce v pluku, bude lze těžko provést.

Ustupující čtyř provádějí pasivní OPL., využívající terénu.

V. Závěr.

V tomto pojednání, jak jsem uvedl na začátku, snažil jsem se dokázat, proč bude pro KOPL. vhodnější lehký kulomet než kulomet těžký. Z pojednání vyplývají pro mé tvrzení tyto důvody:

1. Rozsah účinnosti proti vzdušným cílům je u obou druhů kulometů stejný.

2. Rozsah účinnosti proti pozemním cílům, které zůstanou pěchotě stále nebezpečnějšími než cíle vzdušné, je daleko větší u těžkých kulometů, neboť ty jsou na podstavcích, které umožňují zvláštní druhy paléb, palbu pěchoty prodlužují, a proto, bereme-li pěšímu praporu těžké kulometry, odnímáme mu zároveň možnost řádného pozemního boje, ke kterému jsou tyto kulometry především určeny.

3. Kulometná rota je kostrou všech paléb praporu, jeho nejúčinnějším palebným prostředkem a kulometnou rotou může velitel praporu provádět manévry palbou a zasahovat účinně do boje praporu.

4. Kulometná rota, která dostala za úkol KOPL., vrátí se často z této úlohy s unavenou obsluhou, opotřebovaným anebo i poškozeným materiálem a s úbytkem střeliva.

5. Je zcela oprávněna obava, že unavená kulometná rota přijde po splnění úkolu OPL. pozdě (ztráta spojení a p.) k pozemní akci, anebo vlivem nepředvídané okolnosti bude její návrat k praporu znemožněn. Vzájme se do situace velitele praporu, který v svém rozhodnutí počítal s působením kulometné roty.

6. Úkoly kulometné roty na pozemní cíle jsou tak četné, že i při nejlepší vůli nebude ji možno zaneprazdňovat úkoly KOPL.

7. Je značný rozdíl v době zaujetí palebného postavení; lehký kulomet je připraven k palbě během 20—30 vteřin (podle Sm 86, čl. 111), kdežto těžký kulomet potřebuje k tomu skoro 2 minuty; to bude jistě v novodobém boji pozdě, uvážíme-li stále stoupající rychlost letectva.

8. Lehký kulomet se snáze zastírá, snáze se přesunuje do záměnného stanoviště a nazpět, snáze se ho používá na improvizovaných podstavcích a tím umožňuje KOPL. mnohem častěji než těžký kulomet.

9. U lehkého kulometu je snadnější nabíjení, vybíjení, změna palebného postavení atd. Námitku, že lehký kulomet nemá potřebné stability jako kulomet těžký na nástavku vz. 32, nelze připustit, neboť dobře vyčvičené mužstvo dá lehkému kulometu zcela vyhovující stabilitu, postaví-li jej p. l. podle Sm 86, čl. 111.

10. Theoretická rychlost střelby lehkého kulometu je větší, a proto je větší pravděpodobnost zásahu, neboť za touž dobu zahrne nepřítel větším počtem střel.

Je tedy zřejmé, že těžkých kulometů ke KOPL. budeme moci používat v méně případech než kulometů lehkých; bude to jen při stálé OPL. (důležitých objektů, jako nádraží, skladišť, továren a p.) anebo stojící OPL. (obrana nakládání, vykládání na železnici, nakládání a vykládání z aut a p.). V boji jen u praporů 3. sledu, při útoku na silně opevněné postavení, v obraně na ustálené frontě a p.

Důvody, které jsem shrnul pro své tvrzení, že pro KOPL. je vhodnější kulomet lehký než kulomet těžký, pokládám za závažné a nutící k tomu, aby upotřebení lehkých kulometů ke KOPL. bylo vyřešeno velmi důkladně.

Za předpokladu, že máme dobré p. l. zaměřovače, zbývalo by jen vyřešit podstavec p. l. Vlastností jeho by musila být především malá váha, malý objem, (skládací jako stativ fotografického přístroje) a možnost postavit jej jedním pohybem do palebné pohotovosti. Byl by zvláště výhodný, kdyby dovoľoval střelbu i na pozemní cíle.

Zavedením tohoto lehkého podstavce by byly odstraněny všelijaké méně vhodné improvisace a OPL. vojskových těles by se stala hodnotnější, nehledíc k tomu, že by střelba na pozemní cíle byla přesnější, jestliže by ji konstrukce podstavce dovoľovala.

Pokládám za nutné uvažovat taktéž o stálé KOPL. trénů.

Podle mého mínění by bylo výhodné přidělit trénu stálou záštitu, vyzbrojenou lehkými kulomety v takovém počtu, aby na bojový trén pěšího praporu připadla jedna p. l. jednotka, t. j. 3 lehké kulomety. Tyto kulomety s průbojným střelivem by byly zároveň obranou trénů proti OA. Velitelé praporů by měli o jednu starost v boji méně. Bojový trén by byl v své KOPL. soběstačný a pro boj by byly ušetřeny vždy 3 lehké kulomety.

Uvážíme-li možnosti letectva v budoucích válkách, nesmíme váhat dát pěchotě vše, co jí patří, abychom ji uchránili před letcem. Pak teprve bude moci plnit lépe své úkoly proti pozemnímu nepříteli.

Major gšt. František P a p o u š e k :

Obrana proti útočné vozbě.

(Několik úvah.)

I.

Ve VR. č. 12/1935, je učiněn pokus o částečné řešení zajímavého a vážného problému, to jest obrany proti útočné vozbě (OPÚV.). Uspokojivé řešení tohoto ožehavého a velmi naléhavého problému jak po stránce technické, tak i taktické je příkazem dneška pro všechny, kdož jsou přímo odpovědní za bojovou schopnost a pohotovost armády.

Článek Turečkův nadhazuje několik myšlenek stran technického řešení onoho problému, velmi málo se však dotýká řešení stránky taktické. Má hlavně na mysli obranu proti útočné vozbě (OPÚV.) u pěchoty. To je zcela přirozené, neboť pěchota to bude, která ponese i v příští válce většinu tíže boje, ona to bude, která bude nejčastěji a takřka každodenně pocítovat zhoubnou činnost útočné vozby a z ní hlavně tanků. Bylo by neodpuštělným omylem a sebeklamem, kdyby problém OPÚV. byl přezí-